

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filozofie
Anul universitar 2011-2012
Semestrul I

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Introducere în geopolitică

Codul: HTR2113

Numărul de credite: 6

Locul de desfășurare: Facultatea de Istorie, Catedra de Istorie Contemporană și Relații Internaționale

Programarea în orar a activităților: Marți, 14-16, sala I.C. Brătianu

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Dacian Duna, lect. dr.

Informații de contact: dunadacian@yahoo.com

Ore de audiență: miercuri, orele 16-17, sala 305 (clădirea centrală a UBB)

III. Descrierea disciplinei:

Cursul are ca scop familiarizarea studenților cu metodele de studiu ale geopoliticii și geostrategiei; stimularea muncii în echipă în cadrul unor seminarii interactive, axate pe aplicații empirice (studii de caz, simulări) ale inventarului teoretic; interpretarea hărților mentale ale lumii contemporane, pe baza cunoștințelor acumulate în cadrul cursului. Se dorește implicarea studenților atât în activități individuale (întocmirea de fișe bibliografice, eseuri și referate), cât și asociative, în special cu scopul de a stimula creșterea gradului de comunicare și responsivitate necesar viitorilor profesioniști în domeniul relațiilor internaționale.

Metode de predare: expunerea, argumentarea, prelegerea, interpretarea textelor, evenimentelor și proceselor geopoliticii contemporane.

IV. Bibliografia obligatorie (max. 6 titluri):

1. John Agnew, *Geopolitics: revisioning world politics*, editura Routledge, Londra și New York, 1999 (Biblioteca Soros)
2. Zbigniew Brzezinski, *Marea tabla de sah: suprematia americana si imperatiile sale geostrategice*, Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2000 (BCU, Biblioteca de Studii Europene)
3. Aymeric Chauprade, *Dicționar de geopolitică: state, concepte autori*, editura Corint, București, 2003 (BCU)
4. Paul Claval, *Geopolitică și geostrategie: gândirea politică, spațiul și teritoriul în secolul al XX-lea*, editura Corint, București, 2001 (BCU, Biblioteca Americană)
5. Ionel Nicu Sava, *Școala geopolitică germană*, editura Info-Team, București, 1997
6. Peter J. Taylor, Colin Flint, *Political Geography. World-Economy, Nation-State and Locality*, editura Prentice-Hall, Harlow, 2000 (Biblioteca Soros)

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Videoproiector, calculator, baze de date BCU.

VI. Planificarea/Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

/	âna	Concepte de bază	Bibliografie obligatorie	Obligațiile studenților (lecturi, teme, lucrări)
	Noțiuni introductive	Determinarea câmpului de analiză a geopoliticii; interpretări ale hărților geopolitice ale lumii; factorii geopolitici; delimitări conceptuale: geografie politică - geopolitică – geostrategie; teoriile mediului (environmental theories)	Ola Tunander et al., <i>Geopolitics in Post-Wall Europe: Security, Territory and Identity</i> , Prio-Sage, Oslo, 1997. Part I: A New European Order: General Tendencies, pp. 17-120; John Agnew, <i>Geopolitics: re-visioning world politics</i> , Routledge, Londra și New York, 1998, pp. 1-85	lecturi
	Școala geopolitică germană	Carl Ritter, Friedrich Ratzel, Rudolf Kjellen, Karl Haushofer, spațiul vital, geopolitica organicistă, darwinism social, naționalismul german (Johann Gottfried Herder), sursele de inspirație ale geopoliticii germane, factorii geopoliticii germane, critica școlii geopolitice germane.	Sava, Ionel Nicu – <i>Școala geopolitică germană</i> , editura Info-Team, București, 1997; Ewald W. Schnitzer, “German Geopolitics Revived”, <i>The Journal of Politics</i> , vol. 17, no. 3, aug. 1955, 407-423. JSTOR (BCU);	Lecturi, teme
	Geografia politică anglo-saxonă	Alfred Thayer Mahan, Halford Mackinder, Isaiah Bowman, Nicholas Spykman, George Kennan, Saul B. Cohen, Zbigniew Brzezinski, factorii geopoliticii anglo-saxone, critica geopoliticii anglo-saxone.	Paul Claval, <i>Geopolitică și geostrategie : gândirea politică, spațiul și teritoriul în secolul al XX-lea</i> , Corint, București, 2001, pp. 40-57	Lecturi, teme
	Geografia politică franceză	Emile Levasseur, Vidal de la Blanche, André Stegfried, Albert Demangeon, Henri Hauser, Yves Marie Goblet, Jacques Ancel, Jean Gottman	Paul Claval, <i>Op. cit.</i> , pp. 57-77 ; Jean Gottman, „The Background of Geopolitics”, <i>Military Affairs</i> , vol. 6, no. 4 (winter, 1942), pp. 197-206. JSTOR (BCU).	Lecturi, teme
	Școala geopolitică rusă	Percepțiile geopoliticii ruse, opțiunea occidentală, eurasiatismul extrem, eurasiatismul moderat, slavofilismul, Vecinătatea Apropiată, Alexandr Dughin, Vladimir Kollosov	Ola Tunander et al., <i>Op. cit.</i> , pp. 147-196 (Part II: Russia and the West: From the Cold War to a ‘Cold Peace?’); Olga Koulieri, ”Russian Eurasianism & the Geopolitics of the Black Sea”. Internet: http://www.da.mod.uk/CSRC/documents/Special/S43/S43.pt4 ; John O’Loughlin, Gearóid Ó Tuathail, Vladimir Kolosov (2005), “Russian Geopolitical Culture in the Post 9/11 Era: The Masks of Proteus Revisited”, <i>Transactions, Institute of British Geographers</i> 30, 322-335. Internet: http://www.nvc.vt.edu/toalg/Website/Publish/Papers/Masks2005.pdf ; John O’Loughlin and Paul F. Talbot, “Where in the World is Russia? Geopolitical Perceptions and Preferences of Ordinary Russians”, <i>Eurasian Geography and Economics</i> , 2005, 46, No. 1, pp. 23-50. Internet: http://www.colorado.edu/IBS/PEC/johnho/pub/Wheres-Russia.pdf	Lecturi, teme

	Evoluții geopolitice până la Primul Război Mondial	Evoluția geopolitică și geostrategica a Marilor Puteri	John Agnew, <i>Op. cit.</i> , cap. 5 : The three ages of geopolitics, pp. 86-124	Lecturi, teme
	Evoluții geopolitice în perioada interbelică	Evoluția geopolitică și geostrategica a Marilor Puteri	John Agnew, <i>Op. cit.</i> , cap. 5 : The three ages of geopolitics, pp. 86-124	Lecturi, teme
	Geostrategia nucleară	Vectorii geostrategiei nucleare, conflictele în Războiul Rece, descurajarea strategică reciprocă, strategia de îngrădire, arsenalele nucleare, clubul nuclear	Paul Claval, <i>Op. cit.</i> , pp. 101-138	Lecturi, teme
	Curențe geopolitice și geostrategice în timpul Războiului Rece	Nealinieră, fronturile revoluționare, terorismul internațional, dimensiunea geopolitică a conflictelor regionale, geopolitică de apartheid, geopolitică integrării, geopolitică și geoeconomie	Paul Claval, <i>Op. cit.</i> , pp. 139-171	Lecturi, teme
	Geopolitică postmodernă sau critică	Condiția geopolitică postmodernă, geopolitică ca discurs, societatea riscului	Karoline Postel-Vinay, "Géographie et pouvoir", in <i>Critique internationale</i> , nr. 10, ianuarie 2001. Internet: http://www.cerisciencespo.com/publica/critique/article/ci10p51-58.pdf ; Klaus Dodds, "Political Geography III: critical geopolitics after ten years", in <i>Progress in Human Geography</i> 25,3 (2001) pp. 469-484. Internet: http://www.wun.ac.uk/horizons/humgeogfall04/pdfs/seminar%20marcus/Dodds.pdf ; Vasile Puscas, Dacian Duna, "Space and Territoriality", in <i>Teaching International Relations Online</i> , Osteuropa Institut, Berlin. Internet: http://www.ir-online.org (pagina cu acces restricționat)	Lecturi
	Analiza geopolitică a regiunilor Terrei după Războiul Rece	Globalizare, regionalism, Asia, Orientul Mijlociu Extins, Africa sub-sahariană, cele două Americi, Europa, spațiul ex-sovietic	Barry Buzan, Ole Waever, <i>Regions and Powers : The Structure of International Security</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 2003 (Biblioteca Soros) (integral) ; Paul Claval, <i>Op. Cit.</i> , pp. 204-225 ; Arnaud Blin, Gerard Chaliand, Francois Gere (coord.), <i>Puteri și influențe : Anuar de geopolitică și geostrategie 2000-2001</i> , Corint, București, 2001, pp. 27-111	Lecturi, teme, lucrări
	Forme de analiză pseudo-geopolitică	Geocultura, geopolitică centrului și a periferiei, geopolitică civilizațiilor, economia-lume, geoeconomia, Braudel, Wallerstein, Huntington	Immanuel Wallerstein, <i>Geopolitics and Geoculture : essays on the changing world-system</i> , Cambridge University Press, 1991, pp. 139-237 ; Samuel Huntington, <i>Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale</i> , Antet, Oradea, 1998 ; Paul Claval, <i>Op. Cit.</i> , pp. 180-183	Lecturi, teme
	Geopolitică Eurasiei	"Marea tablă de sah", jucători strategici și pivoti geopolitici, situația geopolitică a Rusiei, Balcanii Eurasiici, Extremul Orient, strategia americană	Zbigniew Brzezinski, <i>Marea tablă de sah: supremația americană și imperatiile sale geostrategice</i> , Univers Enciclopedic, București, 2000 (integral)	Lecturi, teme
	Viitorul studiilor geopolitice: previziuni	Dezbatere pe marginea bibliografiei studiate	Fisele bibliografice	Lecturi

VII. Modul de evaluare:

- 30% activitatea în cadrul seminarului
- 70% examinare orală (studentii trebuie sa aduca un dosar cuprinzand fisele bibliografice si temele primite la seminar sau curs)

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

- referatele vor trebui să conțină aparat critic după modelul Academiei Române și o bibliografie finală minimală (5-7 titluri).
- Folosirea fragmentelor din lucrările utilizate în bibliografie, fără citarea sursei se consideră tentativă de plagiat și se sancționează prin anularea dreptului studentului de a participa la examinarea finală din sesiunea de iarnă.
- Prezența obligatorie la minim 70% din seminarii. Absența la mai mult de 4 seminarii presupune fie notarea cu 4 (patru) a activității de seminar, fie elaborarea unui eseu suplimentar pe temă dată.
- consecințele cazurilor de fraudă la examen: nepromovarea examenului;
- rezolvarea contestațiilor: termen de 24 de ore de la data încheierii examenului final.

IX. Bibliografie opțională:

Jacques Ancel, *Geopolitique*, Librairie Delagrave, Paris, 1936, pp. 7-26, 85-100 (BCU, Biblioteca Fac. de Filologie)

Ilie Bădescu, *Geopolitică, globalizare, integrare*, editura Mica Valahie, București, 2003 (BCU)

Arnaud Blin, Gerard Chaliand, Francois Gere (coord.), *Puteri si influente : Anuar de geopolitica si geostrategie 2000-2001*, Corint, Bucuresti, 2001 (BCU)

Voicu Bodocan, *Geografie politică*, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 1997 (BCU, Biblioteca

Emil Emandi, Gh. Buzatu, *Geopolitica*, vol . I, Glasul Bucovinei, Iași, 1994 (BCU)

Gearóid Ó. Tuathail, *Critical Geopolitics: the Politics of Writing Global Space*, Routledge, Londra, 1996 (Biblioteca Fac. de Geografie)

Ola Tunander et al., *Geopolitics in Post-Wall Europe: Security, Territory and Identity*, Prio-Sage, Oslo, 1997 (Biblioteca Soros).

Fac. de Ist. Mod., Biblioteca Fac. de Geografie etc.)

Immanuel Wallerstein, *Geopolitics and Geoculture : essays on the changing world-system*, Cambridge University Press, 1991 (Biblioteca Soros)

Surse de Internet:

Baze de date:

Columbia International Affairs Online (relații internaționale):

<http://www.ciaonet.org/>

Geografie și geografie politică:

http://www.geography.vt.edu/geog_on_web/geogonweb.htm

Bază de date în istorie, științe politice și relații internaționale:

<http://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/feros-pg.htm>

Articole de geopolitica critica:

Pagini de autori:

Publicații ale lui Gearóid Ó Tuathail:

<http://www.majbill.vt.edu/geog/faculty/toal/publish.html>

Publicații ale lui John O'Loughlin:

<http://www.colorado.edu/IBS/PEC/johno/pub/publications.html>

Hărți:

- din Antichitate până în epoca Renașterii:

<http://www.henry-davis.com/MAPS/>

- istoria cartografiei, colecții de hărți:

<http://www.ihrinfo.ac.uk/maps/webimages.html>

- colecții de hărți istorice:

http://www.lib.utexas.edu/Libs/PCL/Map_collection/map_sites/hist_sites.html

- colecția de hărți ale Bibliotecii Congresului SUA:

<http://memory.loc.gov/ammem/gmdhtml/gmdhome.html>

- colecția Universității Berkeley (SUA):

<http://www.lib.berkeley.edu/EART/MapCollections.html>